

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych pochodzących z działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 i zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji mających znaczenie dla zmiany klimatu”

[COM(2016) 479 final – 2016/0230(COD)]

oraz

„Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rocznych wiążących ograniczeń emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie w latach 2021–2030 na rzecz stabilnej unii energetycznej i w celu wywiązania się ze zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego, oraz zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji mających znaczenie dla zmiany klimatu”

[COM(2016) 482 final – 2016/0231(COD)]

(2017/C 075/17)

Sprawozdawca: **Tellervo KYLÄ-HARAKKA-RUONALA**

Współsprawozdawca: **Mindaugas MACIULEVIČIUS**

Wniosek o konsultację	Rada, 25.8.2016 Parlament Europejski, 12.9.2016 Komisja Europejska, 20.7.2016
Podstawa prawna	Art. 192 ust. 1 i art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia przez sekcję	24.11.2016
Data przyjęcia na sesji plenarnej	14.12.2016
Sesja plenarna nr	521
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	210/0/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje terminowe wnioski przedstawione przez Komisję dotyczące wywiązania się przez UE ze zobowiązania do redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. we wszystkich sektorach gospodarki i społeczeństwa. EKES podkreśla jednak potrzebę jednoczesnego uwzględnienia globalnego długoterminowego wyzwania związanego z łagodzeniem zmiany klimatu. Wymaga to przeprowadzenia dogłębnej oceny, czy aktualne podejście UE do polityki przeciwdziałania zmianie klimatu, w odniesieniu do wysiłków na szczeblu globalnym, unijnym i krajowym, jest odpowiednie dla utworzenia drogi dla świata neutralnego pod względem emisji dwutlenku węgla.

1.2. W odniesieniu do wspólnego wysiłku redukcyjnego EKES w pełni zgadza się z opinią, że należy wziąć pod uwagę różnice między państwami członkowskimi w celu zapewnienia sprawiedliwości i efektywności pod względem kosztów. Aby zapewnić rzeczywistą efektywność pod względem kosztów w sprawiedliwy sposób, przy obliczeniach dotyczących wspólnego wysiłku redukcyjnego należy jednak uwzględnić jednocześnie oba aspekty we wszystkich państwach członkowskich i wyznaczyć cele w taki sposób, aby względne koszty były takie same dla każdego kraju. Ze względu na niedociągnięcia związane ze wspólnym wysiłkiem redukcyjnym EKES uważa, że ważne jest wprowadzenie mechanizmów elastyczności i ich dalsze rozwijanie.

1.3. Włączenie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (UGZUGL) w ramy do 2030 r. stanowi szczególnie nowy element unijnej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu. EKES uważa, że włączenie to musi zostać koniecznie przeprowadzone w sposób zwiększający długoterminową neutralność emisyjną. Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych pochodzenia biologicznego oraz aktywne gospodarowanie nimi, tj. zrównoważona biogospodarka –

w tym także zrównoważona gospodarka leśna i przyjazna dla klimatu produkcja żywności – stanowi kluczowy element tej transformacji, którym należy starannie się zająć, aby osiągnąć wzrost zrównoważony pod względem środowiskowym, gospodarczym i społecznym.

1.4. Rola rolnictwa i leśnictwa wymaga całościowego podejścia w ramach unijnej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu. Należy uwzględnić zarówno redukcję emisji, jak i pochłanianie dwutlenku węgla, a także wyzwania związane z adaptacją i bezpieczeństwem żywnościowym. Porozumienie paryskie wprowadza zdecydowane zobowiązanie do działania w celu ograniczenia globalnego ocieplenia „do poziomu znacznie niższego niż 2 °C [...] oraz [podejmowania] wysiłków mających na celu ograniczenie wzrostu temperatury do 1,5 °C”, „[zwiększenia] zdolności do adaptacji do negatywnych skutków zmian klimatu oraz [wspierania] odporności na zmiany klimatu i rozwoju związanego z niską emisją gazów cieplarnianych w sposób niezagrażający produkcji żywności”. Ważne jest zatem, aby zaspokoić potrzebę zapewnienia większej odporności w sektorze rolnym, a zarazem łagodzić skutki zmiany klimatu.

1.5. EKES wnosi, by Komisja i państwa członkowskie uznały zasadniczą rolę i potencjał lasów i zrównoważonej gospodarki leśnej jako pochłaniacza dwutlenku węgla oraz związane z nimi korzyści społeczne, środowiskowe i gospodarcze.

1.6. Pochłanianie dwutlenku węgla zależy nie tylko od powierzchni obszarów leśnych, ale przede wszystkim od wspierania intensywnej fotosyntezy i przyrostu zasobów leśnych poprzez aktywną gospodarkę leśną oraz od zwiększonego wykorzystania biomasy drzewnej na produkty i energię. Ograniczanie wykorzystania zasobów leśnych skutkowałoby w perspektywie długoterminowej zmniejszaniem pochłaniacza dwutlenku węgla ze względu na starzenie się, a zatem powolny wzrost zasobów leśnych. Podobnie na gruntach uprawnych i obszarach trawiastych cykl wzrostu roślin i ich pozyskiwania gwarantuje, że usuwanie dwutlenku węgla jest możliwie najskuteczniejsze.

1.7. EKES uważa za istotne, aby emisje i usuwanie gazów cieplarnianych zostały poddane naukowej ocenie, z zachowaniem przejrzystości i z użyciem wspólnych parametrów. Wzywa Komisję do opracowania zasad rozliczania w odniesieniu do gospodarowania gruntami i lasami w taki sposób, aby odzwierciedlały faktyczne wskaźniki emisji i pochłaniania. Ponadto państwa członkowskie powinny określić krajowe poziomy referencyjne dla lasów w zgodności z przewidywanym zrównoważonym wykorzystaniem zasobów leśnych. UE powinna także opracować precyzyjne satelitarne narzędzie globalnego monitorowania lasów. Należy ponadto opracować odpowiednie metody rozliczania dla pochłaniania dwutlenku węgla przez rośliny inne niż drzewiaste w glebie rolniczej. Ważne jest również, aby uniknąć uniknąć podwójnego rozliczania związanych z biomasą emisji z sektora UGZUGL w innych sektorach.

1.8. EKES zachęca poszczególne państwa członkowskie do tego, by przyjmowały ambitne oddolne krajowe strategie polityczne dla sektora UGZUGL, ściśle angażując w ten proces społeczeństwo obywatelskie na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

1.9. EKES przyznaje, że do skutecznej realizacji omawianych ambitnych wniosków niezbędne są znaczne zasoby finansowe, i zachęca Komisję, aby dodatkowo do istniejących instrumentów finansowych stworzyła wspólnie z EBI odrębny instrument finansowy z myślą o wspieraniu osiągnięcia tych celów. Potrzeba także intensywnych badań naukowych i innowacji w celu opracowania i przyjęcia nowych metod łagodzenia skutków zmiany klimatu.

2. Wstęp

2.1. W dniu 20 lipca 2016 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie w latach 2021–2030 (wspólnego wysiłku redukcyjnego do 2030 r.) oraz wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych pochodzących z działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem (UGZUGL) do ram polityki klimatyczno-energetycznej do 2030 r. Równocześnie Komisja wydała komunikat w sprawie europejskiej strategii na rzecz mobilności niskoemisyjnej. W niniejszej opinii EKES wyraża swoje poglądy dotyczące proponowanych rozporządzeń, podczas gdy spostrzeżenia na temat komunikatu w sprawie transportu są przedstawione w odrębnej opinii (TEN/609).

2.2. Wnioski stanowią element wywiązania się przez UE ze zobowiązania do redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 40 % do 2030 r. w porównaniu z poziomem z 1990 r. Jak UE uzgodniła, cel na 2030 r. wymaga redukcji emisji o 43 % w sektorach objętych unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji (ETS) oraz o 30 % w innych sektorach (nieobjętych systemem handlu uprawnieniami do emisji) w porównaniu z poziomami z 2005 r. Przegląd dyrektywy w sprawie unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji jest aktualnie przedmiotem dyskusji w Parlamencie Europejskim i Radzie. EKES zawarł swoje spostrzeżenia na temat tego przeglądu w opinii NAT/675.

2.3. Proponowane rozporządzenia mają zastosowanie do sektorów nieobjętych systemem handlu uprawnieniami do emisji oraz do rodzajów działalności takich, jak transport, budynki, rolnictwo i odpady, a także użytkowanie gruntów i leśnictwo. Cele państw członkowskich w zakresie redukcji emisji stanowią kontynuację obowiązującej obecnie decyzji w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego w celu osiągnięcia celów klimatycznych do 2020 r., podczas gdy użytkowanie gruntów i leśnictwo są po raz pierwszy włączane do ram unijnej polityki klimatyczno-energetycznej. Dotychczas były one uwzględniane w kontekście protokołu z Kioto.

2.4. Komisja proponuje zróżnicowane krajowe cele w zakresie redukcji emisji z myślą o tym, by zapewnić zgodność z zasadami sprawiedliwości i opłacalności, które postuluje Rada Europejska. Cele poszczególnych państw członkowskich do 2030 r. wahają się od 0 do 40 %. W odniesieniu do użytkowania gruntów i leśnictwa Komisja proponuje, aby emisje i pochłanianie, kalkulowane w oparciu o zasady rozliczania, równoważyły się w każdym państwie członkowskim.

2.5. Komisja proponuje kontynuowanie systemu elastyczności, który umożliwia przekazywanie limitów emisji między państwami członkowskimi oraz na przestrzeni czasu. Komisja proponuje ponadto nowe formy elastyczności, dzięki którym sektor objęty decyzją dotyczącą wspólnego wysiłku redukcyjnego może w pewnym zakresie wymieniać uprawnienia z sektorami podlegającymi ETS i z sektorem UGZUGL.

2.6. Proponowane rozporządzenia poruszają także kwestię monitorowania i sprawozdawczości w odniesieniu do gazów cieplarnianych, w tym zasad rozliczania w odniesieniu do użytkowania gruntów i do leśnictwa.

3. Uwagi ogólne

3.1. W ujęciu ogólnym EKES z zadowoleniem przyjmuje terminowo przedstawione przez Komisję wnioski dotyczące wywiązania się przez UE ze zobowiązania do redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. we wszystkich sektorach gospodarki i społeczeństwa. EKES podkreśla jednak potrzebę jednoczesnego uwzględnienia globalnego długoterminowego wyzwania związanego z łagodzeniem zmiany klimatu. Oznacza to, że polityka i środki muszą być zgodne z długoterminowym celem, jakim jest świat neutralny pod względem emisji dwutlenku węgla.

3.2. W swojej niedawnej opinii (NAT/690) EKES wezwał UE do zwiększania swojego pozytywnego wpływu na globalny klimat („ślądu węglowego”) zamiast skupiania się wyłącznie na redukcji własnych emisji. Należy zatem także zachęcać do zapewniania rozwiązań klimatycznych dla państw trzecich i wdrażania wspólnych projektów we współpracy z nimi w kontekście ram polityki klimatyczno-energetycznej do 2030 r., biorąc pod uwagę, że porozumienie paryskie przewiduje nowy mechanizm współpracy międzynarodowej na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu.

3.3. W wyżej wspomnianej opinii EKES wezwał także do zapewnienia skuteczniejszej „unii klimatycznej”, w ramach której aspekty dotyczące klimatu są wyraźnie uwzględniane w powiązanych strategiach politycznych z zakresu jednolitego rynku. Podział wspólnych celów w zakresie redukcji emisji na krajowe cele cząstkowe może prowadzić w kierunku większej fragmentaryczności działań i osłabienia ich integracji. EKES wzywa zatem Komisję także do oceny opcji i możliwości dotyczących bardziej spójnego podejścia wspólnotowego w sektorze nieobjętym systemem handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do unijnej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu na okres po 2030 r.

3.4. Podejście sektorowe, w przeciwieństwie do wspólnego wysiłku redukcyjnego podejmowanego przez państwa członkowskie, jest kolejną możliwą metodą rozwoju polityki przeciwdziałania zmianie klimatu. Na tym podejściu oparty jest komunikat w sprawie transportu. EKES uważa, że istotne znaczenie ma rozróżnienie między pojedynczymi kwestiami związanymi z jednolitym rynkiem a kwestiami o charakterze krajowym. Ogólnie rzecz biorąc, podejście sektorowe bardziej pasuje do jednolitego rynku, podczas gdy podejście dostosowane do poszczególnych krajów ma zastosowanie do kwestii takich jak gospodarowanie krajowymi zasobami naturalnymi. Jest to w szczególności prawdziwe w odniesieniu do polityki leśnej.

3.5. Włączenie użytkowania gruntów i leśnictwa w ramy do 2030 r. stanowi szczególny nowy element unijnej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu. EKES uważa, że włączenie to musi zostać koniecznie przeprowadzone w sposób wzmacniający długoterminową neutralność emisyjną i zrównoważony wzrost, a nie w sposób skupiający się wyłącznie na krótko- i średnioterminowych działaniach.

3.6. Potrzeba redukcji emisji i zwiększenia pochłaniania dwutlenku węgla stanowi bodziec do wykorzystywania biomasy jako surowca dla różnego rodzaju bioproduktów oraz jako źródła energii odnawialnej, w tym także do wykorzystywania zrównoważonej bioenergii w powiązaniu z dekarbonizacją transportu. Zrównoważona biogospodarka, tj. zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych pochodzenia biologicznego oraz gospodarowanie nimi, stanowi zatem kluczowy element transformacji w kierunku neutralności emisyjnej.

3.7. Sektor leśny może odgrywać kluczową rolę w redukcji emisji dwutlenku węgla, zwiększając energię ze źródeł odnawialnych i promując zrównoważoną konsumpcję. Zasoby leśne UE rosną dzięki długoterminowym inwestycjom w gospodarkę leśną, mającym na celu zwiększanie zrównoważonych poziomów pozyskiwania w przyszłości. Rosnące wykorzystanie biomasy także będzie wymagać aktywnej gospodarki leśnej w przyszłości.

3.8. EKES pragnie podkreślić, że unijna polityka przeciwdziałania zmianie klimatu nie może ustanawiać ograniczeń dla wykorzystania zasobów leśnych, pod warunkiem że wielkość pozyskiwania nie będzie przekraczać skali przyrostu zasobów leśnych oraz stosowane będą zasady zrównoważonej gospodarki leśnej. Krótkoterminowe ograniczenia w wykorzystaniu zasobów leśnych skutkowałyby zmniejszeniem pochłaniaczy dwutlenku węgla w ujęciu długoterminowym.

3.9. Zmiana klimatu jest także ściśle powiązana z bezpieczeństwem żywnościowym, w szczególności na szczeblu globalnym. Ogromne znaczenie ma zatem zdolność jednoczesnego podejmowania wyzwań związanych zarówno z bezpieczeństwem żywnościowym, jak i łagodzeniem zmiany klimatu. Dostępność gruntów pod uprawę oraz presja urbanizacji powinny prowadzić do trwałego wzrostu wydajności, tak aby Europa mogła wnieść swój wkład w rozwiązywanie globalnego problemu bezpieczeństwa żywnościowego.

3.10. Co się tyczy emisji netto sektora rolnego, EKES przypomina, że istnieje również podobnie ambitny wniosek dotyczący krajowych pułapów emisji, i apeluje o zachowanie spójności i uniknięcie powielania obciążeń w zakresie opracowywania i wdrażania różnych aktów prawnych.

4. Uwagi szczegółowe dotyczące wniosku w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego

4.1. Komisja wzięła pod uwagę apel Rady Europejskiej i uwzględniła w swoim wniosku zasady sprawiedliwości i efektywności pod względem kosztów. EKES w pełni zgadza się z opinią, że należy wziąć pod uwagę różnice między państwami członkowskimi w celu zapewnienia zarówno sprawiedliwości, jak i efektywności pod względem kosztów. Odnosi się to do różnic pod względem szczególnych cech charakterystycznych i punktów wyjściowych poszczególnych krajów, a także pod względem potencjału ekonomicznego i społecznego w zakresie redukcji emisji.

4.2. EKES zwraca jednak uwagę na fakt, że zaproponowane podejście nie prowadzi do najskuteczniejszych wyników na poziomie UE, jako że sprawiedliwość i efektywność pod względem kosztów są rozpatrywane niezależnie od siebie. Aby zapewnić rzeczywistą efektywność pod względem kosztów w sprawiedliwy sposób, obliczenia powinny obejmować jednocześnie oba aspekty we wszystkich państwach członkowskich.

4.3. W optymalnym scenariuszu najbardziej opłacalne rozwiązanie znajdowano by poprzez obliczanie krzywych kosztów redukcji emisji w każdym kraju, a cele wyznaczano w punkcie, w którym koszty krańcowe względem PKB są takie same. Pozwoliłoby to również wyeliminować ewentualny problem nadmiernych przydziałów. Inną opcją byłoby ustanowienie takiego samego względnego celu dla każdego kraju, a następnie zastosowanie mechanizmów elastyczności w celu znalezienia najlepszego rozwiązania.

4.4. W odniesieniu do wyników wspólnego wysiłku redukcyjnego EKES zauważa, że trudno jest je zweryfikować. EKES podkreśla zatem znaczenie przejrzystości w prezentowaniu danych i założeń w ramach obliczeń, a także w przedstawianiu zastosowanej metodyki.

4.5. EKES uważa, że aby zwiększyć przewidywalność, istotne znaczenie ma uwzględnienie możliwych skutków Brexitu dla wspólnego wysiłku redukcyjnego oraz przygotowanie się na te skutki. Z drugiej strony Norwegia i Islandia wyraziły chęć uczestnictwa we wspólnym działaniu UE, co także może mieć wpływ na wdrażanie wspólnego wysiłku redukcyjnego.

4.6. Ze względu na nieuniknione niedociągnięcia związane ze wspólnym wysiłkiem redukcyjnym ważne jest wprowadzenie mechanizmów elastyczności i zasad, które pozwoliłyby zapewnić maksymalne korzyści pod względem wydajności. Należy też rozważyć nowe rodzaje elastyczności międzysektorowej. Ponadto musi istnieć skuteczny, przejrzysty system monitorowania wyników elastyczności.

4.7. Elastyczność gwarantowana przez możliwość handlu rocznymi limitami emisji między państwami członkowskimi oraz wdrażania środków w innym państwie przyczynia się do zwiększonej efektywności zarówno pod względem kosztów, jak i sprawiedliwości. Opcja przekazywania limitów emisji na przestrzeni czasu jest także konieczna i powinna być w mniejszym stopniu ograniczona, gdyż w praktyce charakterystyka środków redukcji emisji nie podlega z roku na rok linearnemu spadkowi.

4.8. Propozycja Komisji dotycząca możliwości wykorzystania uprawnień do emisji z sektora objętego systemem handlu uprawnieniami do emisji w celu kompensowania emisji z innych sektorów jest przyjmowana z zadowoleniem, gdyż ma ona także na celu optymalizację redukcji emisji. Jednocześnie należy zauważyć, że anulowanie uprawnień do emisji w jednym kraju ma także wpływ na inne kraje ze względu na ogólnounijny system handlu uprawnieniami do emisji.

4.9. EKES z zadowoleniem przyjmuje możliwość wykorzystania pochłaniania dwutlenku węgla i redukcji emisji w sektorze UGZUGL do kompensowania emisji w innych sektorach. Ewentualne włączenie gospodarki leśnej do mechanizmów elastyczności trzeba zaplanować w sposób, który będzie zachęcał do zrównoważonej gospodarki leśnej i sprzyjał wzrostowi zasobów leśnych oraz nie będzie osłabiał wykorzystania zasobów leśnych jako surowca w biogospodarce.

5. Uwagi szczegółowe dotyczące wniosku w sprawie UGZUGL

5.1. Rola rolnictwa i leśnictwa wymaga całościowego podejścia w ramach unijnej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu. Ponadto obok kwestii związanych z łagodzeniem zmiany klimatu rolnictwo i leśnictwo napotyka także wyzwania związane z przystosowaniem się do zmiany klimatu, są bowiem sektorami najsilniej dotkniętymi niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi. Z tego powodu należy zachęcać do obrania takiej drogi przeciwdziałania zmianie klimatu, która miałaby najmniej negatywny wpływ na produkcję. Jak wspomniano we wniosku Komisji, ważne jest, by uwzględnić stanowisko UE na arenie międzynarodowej oraz wziąć pod uwagę globalną ocenę porozumienia paryskiego, zwłaszcza w odniesieniu do integralności środowiskowej i ewentualnych negatywnych skutków ucieczki emisji.

5.2. Zgodnie z porozumieniem paryskim wywoływane przez człowieka emisje gazów cieplarnianych pochodzące ze źródeł oraz pochłanianie przez pochłaniacze dwutlenku węgla takie jak lasy powinny zostać zrównoważone do drugiej połowy wieku. Kluczowe jest zatem utrzymanie lasów jako pochłaniaczy dwutlenku węgla oraz unikanie nasycenia starzejących się lasów dwutlenkiem węgla.

5.3. Zrównoważona gospodarka leśna w powiązaniu z wykorzystaniem drewna jako surowca na produkty oraz zastępowaniem paliw kopalnych bioenergią stanowi skuteczny sposób kontrolowania bilansu dwutlenku węgla. Z myślą o tym, by nie narażać na szwank integralności środowiskowej, pochodzące z paliw kopalnych emisje z innych sektorów nie powinny być rekompensowane przez leśne pochłaniacze dwutlenku węgla w sposób, który zmniejszałby dostępność drewna do celów biogospodarki.

5.4. Gospodarowanie leśnymi pochłaniaczami dwutlenku węgla nie zależy wyłącznie od powierzchni obszarów leśnych, ale przede wszystkim od wspierania przyrostu zasobów leśnych przez aktywną gospodarkę leśną oraz od zwiększonego wykorzystania produktów drzewnych. Dlatego EKES uważa za istotne, aby w UGZUGL uwzględniono pozyskane produkty drzewne i aby państwa członkowskie w pełni wykorzystały potencjał tych produktów w zakresie pochłaniania dwutlenku oraz stworzone w ten sposób uprawnienia. Ponadto należy umożliwić kompensowanie emisji powodowanych przez wylesianie za pomocą zwiększonych zasobów leśnych osiągniętych dzięki zrównoważonej gospodarce leśnej.

5.5. Aby wykorzystać istotny potencjał zrównoważonej gospodarki leśnej⁽¹⁾ w zakresie łagodzenia zmiany klimatu, EKES wzywa Komisję do skoncentrowania intensywnych wysiłków na opracowywaniu zasad rozliczania w odniesieniu do gospodarki leśnej. Zasady te muszą odzwierciedlać faktyczne wskaźniki przyrostu zasobów leśnych oraz pochłaniania, tak aby uniknąć problemów wynikających z obecnie obowiązujących zasad, według których w pewnych przypadkach faktyczne pochłaniacze dwutlenku węgla są definiowane jako źródła emisji.

5.6. Proponowane zasady rozliczania dotyczące poziomów referencyjnych dla lasów są bardziej skomplikowane niż wcześniej i nie zachęcają wystarczająco do wzmacniania przyrostu zasobów leśnych czy biogospodarki. EKES proponuje, by – zamiast ustanawiania zbyt szczegółowych kryteriów – krajowe poziomy referencyjne dla lasów były ustanawiane przez państwa członkowskie zgodnie z przewidywanym wykorzystaniem zasobów leśnych, przy jednoczesnym zadbaniu o to, by roczna wielkość pozyskiwania nie przekraczała ich rocznej skali wzrostu w perspektywie długoterminowej.

5.7. EKES z zadowoleniem przyjmuje, iż Komisja zauważa, że aby unikać podwójnego rozliczania emisji, wykorzystanie biomasy w sektorze energetycznym musi być uznawane za neutralne pod względem emisji dwutlenku węgla, zgodnie z wytycznymi IPCC. Ponadto należy unikać wszelkich innych form podwójnego rozliczania emisji.

5.8. EKES wzywa Komisję, by dążyła do ustanowienia usprawnionych globalnych zasad rozliczania dla sektora UGZUGL. Z myślą o tym, by zachęcić inne państwa do zaangażowania się w ów proces, zasady te powinny być jak najprostsze. Na szczeblu międzynarodowym UE powinna też wnieść własną wiedzę w dziedzinie wykazów zasobów leśnych i metod monitorowania tych zasobów, a zwłaszcza opracować precyzyjny system satelitarny UE, którego zdolności pozwolą dostarczać rzetelne dane z całego świata.

5.9. Podobnie jak gospodarka leśna, aktywna gospodarka gruntami uprawnymi i obszarami trawiastymi także wnosi wkład w przeciwdziałanie zmianie klimatu, przyczyniając się jednocześnie do zapewnienia globalnego bezpieczeństwa żywnościowego. Poprawa gospodarki gruntami uprawnymi i obszarami trawiastymi, w tym wydajności gleby, pozyskiwania i ponownego sadzenia, zwiększa pochłanianie dwutlenku węgla, a w związku z tym należy przewidzieć w odniesieniu do niej odpowiednie uprawnienia. Ograniczenie produkcji biomasy prowadziłoby w dłuższej perspektywie do coraz mniejszego pochłaniania gazów cieplarnianych z atmosfery wskutek osłabionej fotosyntezy. Należy też wziąć pod uwagę szczególny charakter gleb organicznych i zapewnić możliwości dalszego uprawiania takich gleb.

⁽¹⁾ Nabuurs i in., *A new role for forests and the forest sector in the EU post-2020 climate targets*, 2015.

5.10. Z myślą o tym, by w pełni wykorzystać znaczny potencjał gospodarki gruntami uprawnymi i obszarami trawistymi w celu zwiększenia pochłaniania dwutlenku węgla przez glebę oraz wskazać potencjalne możliwości poprawy wydajności tych terenów, EKES apeluje o rozważenie i opracowanie zasad rozliczania dla biomasy związanej z jednorocznymi i wieloletnimi roślinami innymi niż drzewiaste. Potencjał dynamicznego podejścia do gospodarki glebą, które koncentruje się na optymalizacji funkcji gleby, biorąc pod uwagę warunki lokalne – nie tylko byłby korzystny dla klimatu i środowiska, lecz także przyczyniłby się do stabilności gospodarczej i społecznej sektora rolnego, zwłaszcza zaś niewielkich gospodarstw rodzinnych.

5.11. Ogólnie rzecz biorąc, sukces w Paryżu osiągnięto dzięki zastosowaniu podejścia oddolnego do określania celów krajowych, w oparciu o atuty i możliwości oferowane przez poszczególne państwa. EKES dostrzega także różnice między państwami członkowskimi w sektorze UGZUGL. Polityka powinna zatem być dostosowana na szczeblu krajowym zgodnie z zasadą pomocniczości, a sektor UGZUGL należy traktować jako odrębny filar polityki przeciwdziałania zmianie klimatu.

5.12. EKES zachęcałby poszczególne państwa członkowskie, by opracowały ambitne strategie polityczne na rzecz łagodzenia zmiany klimatu w sektorze UGZUGL, a zarazem stworzyły długoterminową wizję zrównoważonego użytkowania gruntów oraz leśnictwa, angażując w ten proces w szczególności społeczeństwo obywatelskie i partnerów społecznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

5.13. Aby ambitną politykę można było wprowadzić w życie, konieczne są znaczne zasoby finansowe. W związku z tym EKES wzywa Komisję, żeby dodatkowo do istniejących instrumentów finansowych stworzyła wraz z EBI odrębny instrument finansowy z myślą o wspieraniu osiągnięcia tych celów. Poza tym istnieje wyraźna potrzeba zwiększenia inwestycji w badania i rozwój ukierunkowane na nowe metody łagodzenia zmiany klimatu.

Bruksela, dnia 14 grudnia 2016 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Georges DASSIS
